

EDİTÖRDEN

Ocak 1978 yılında, "British Columbia, Vancouver'da (Kanada)", bir grup tıbbi dergi editörü dergilere gönderilecek yazıların gönderim kurallarını saptamak amacıyla toplandı. Bu tarihten sonra her yıl toplanan gruba katılanlar arttı ve "Tıbbi Dergi Editörleri Uluslararası Komitesi" oluştu. Vancouver grubu olarak da bilinen bu komite, tıp dergisi yazarlarının ve editörlerinin nasıl davranacaklarına dair bildireler yayınlamaktadır (1). Bu bildirelerin kimseye yaptırım gücü olmamasına karşın, dünyanın çeşitli yerlerinden 500'e yakın tıbbi dergi, komitenin kurallarına uyacaklarını bildirmişlerdir.

Tıp dergilerinde aynı çalışmanın mükerrer yayınlanması, "salam" tekniği olarak isimlendirilen bir çalışmadan birden fazla yayın çıkartma isteği veya daha önce yayınlanmış bir çalışmaya birkaç ek bulgu veya hasta ekleyerek yeniden yayınlayıp yayın listesini genişletme çabaları sorun olmaya devam etmektedir (3). Bu nedenle, Vancouver grubu Eylül 1993'de Chicago toplantısında soruna çözüm getirdiler ve ek bir rapor yayınladılar (2).

Dergimizin bu sayısında "Editöre Mektup" köşesinde söz konusu edilen mükerrer yayın tartışmalarına açıklık getirmek ve Türk tıp dergilerinin politikalarına ışık tutmak amacıyla bu raporun geniş bir özetini sunuyorum.

- MÜKERRER YAYIN -

Birçok dergi, başka bir dergide daha önce yayınlanmış, yayına kabul edilmiş veya yayına kabul edilmek üzere gönderilmiş çalışmaların kendi dergilerine gönderilmesini istemezler. Başka bir dergide yayınlanması için gönderilip reddedilen çalışmalar ve bilimsel bir toplantıda bildiri özeti veya poster olarak sunulmuş çalışmalar bu politika dışında tutulur. Ancak çalışmanın tümü bilimsel toplantıya ait dökümanda basılmamış veya basılması planlanmamış olması gerekir. Bilimsel toplantıya ait bildiri özet kitabında yer almış çalışmalar basılmış yayın olarak kabul edilmezler.

Çalışmasını basılmak üzere dergiye gönderen yazar, editöre çalışma ile ilgili mükerrer yayın kapsamına girebilecek önceki sunumları ve benzer çalışmalarını bildirmek zorundadır. Eğer çalışmasının bir kısmı daha önce ön-rapor şeklinde basılmışsa editörü bilgilendirmelidir. Bu tür eski çalışmalardan yeni makalede söz edilmeli ve kaynak gösterilmelidir. Ayrıca editörün böyle bir durumda, yeni çalışmanın yayınlanmasına karar verebilmesine yardım etme amacıyla yeni çalışmayla birlikte daha önce basılmış materyalin kopyalarının gönderilmesi gerekir.

Aynı çalışmanın aynı cümleler kullanılmadan da olsa birden fazla basılması olan "mükerrer yayın" nadiren haklı bulunabilir. Bir çalışmanın ikinci kez, aynı dilde veya başka dilde, tercihen başka ülkelerde; aşağıdaki şartların hepsi yerine getirilerek yayınlanması ender de olsa haklı bulunabileceği gibi yararlı da olabilir.

- 1. Mükerrer yayından her iki editör tam olarak bilgilendirilmeli ve onayları alınmalıdır. Çalışmayı ikinci kez basması beklenen editöre, daha önce yayınlanmış makalenin basılmış örneği, fotokopisi veya notları gönderilmelidir.*
- 2. İlk yayının önceliğinin belirlenmesi amacıyla her iki editörle özel bir anlaşma yapılmamışsa 2 basım arasında en az 1 hafta süre olmalıdır.*
- 3. İkinci kez yayınlanacak makalede farklı bir okuyucu hedeflendiğine göre makalenin kısaltılmış bir örneği yeterlidir.*
- 4. Makalenin ikinci örneği, ilk örneğindeki bilgi ve açıklamaları aslına uygun ve doğru olarak yansıtmalıdır.*
- 5. İkinci örnek başlık sayfasındaki dipnotta; okuyucu, hakem ve dökümantasyon merkezleri, makalenin tümünün veya bir kısmının daha önce basılmış olduğu konusunda kaynak gösterilerek bilgilendirilmelidirler. Uygun bir dipnot şöyle olabilir. "Bu makale ilk kez ..... dergisi ..... volüm ..... sayfa numarasında yayınlanmış çalışmaya esas olarak yazılmıştır."*

Yukarıdaki şartlar dışında mükerrer yayın veya yayına kabul için başvuru editörler için kabul edilemez bir durumdur. Eğer yazarlar bu kuralı çiğnerlerse yayın kurulunun tepkisiyle karşılaşacaklardır. Yazarlar en azından bilimsel çalışmalarının yayına kabul edilmeyeceğini beklemelidirler. Editör, yazarların bu kuralı çiğnediğinden habersiz ise ve makale yayınlanmışsa, yazarın açıklama ve onayına başvurarak veya başvurmadan "mükerrer yayın uyarısını" dergisinde muhtemelen yayınlayacaktır.

Primer kaynak süreli bilimsel yayınların okuyucuları, yazarın ve editörün tercihi ile makalenin mükerrer yayınlandığı açık olarak belirtilmedikçe, okuduklarının orijinal olduğuna güvenebilme haklarına sahiptirler.

Pediatric Cerrahi Dergisi, ülkemizde Çocuk Cerrahisi alanında primer kaynak süreli yayın özelliğini 9 yıldır sürdürmektedir. "Excerpta Medica" kapsamında indekslenen dergimiz 1993 yılından itibaren de TÜBİTAK "Türk Sağlık Bilimleri İndeksi"ne kabul edilmiştir. Bilimsel dergilerin sürekliliğinin ve popüleritesinin sağlanması yayın etiğine uyumlu mümkündür. Yayın etiği; yayını oluşturan 5 organın; yazar, editör, hakem, okuyucu ve yayınevinin karşılıklı hak ve ödevlerini kapsar. Hak ve ödevler kurullarla belirlenmiştir. Pediatric Cerrahi Dergisi Editörlüğü, ödevlerini titizlikle uygularken haklarının da takipçisidir. Mükerrer yayın, şüphesiz hiçbir editörün karşılaşmak istemediği bir durumdur. Pediatric Cerrahi Dergisi Editörlüğü gelecekte bu istenmeyen durumla karşılaştığında Vancouver grubunun belirlediği kuralları uygulayacaktır.

Bilimsel seviyesi yüksek dergiler sunabilmek dileğiyle.

Tolga E. Dağlı

Editör

Kaynaklar

1. International Committee of Medical Journal Editors. Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals. JAMA 269:2282, 1993
2. International Committee of Medical Journal Editors. Statement on duplicate or redundant publication. JAMA 270:2495, 1993
3. Riis P: Ethical issues in medical publishing. Br J Urol 76 Suppl 2: 1, 1995